

APITITANAINTSIRI JOSANKINATZINIRI PABLO CORINTO-JATZIITI

Withataantsi

¹ Naaka Pablo osankinatzimiori jiroka, Jotyaantapirori Jesucristo ninatzi, irootaki ikowakaakinari Pawa. Ari nokaatziri iyiki Timoteo nosankinatzimiro. Iirokataki nosankinatziniri pikaatzi papatowintaari Pawa janta nampitsiki Corinto, irijatzi nosankinayitziniri oitishiritaari janta nampitsiki Acaya.

² Inkaminthia inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayitaimi, ari inkimitsitaimiri ijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Ikimaatsitakari Pablo

³ Thami anthaamintaiyaari Pawa, iwaapatitari Awinkathariti Jesucristo. Iriitaki Ashitairi, nishironkatantaniri. Iriitaki Pawa, oimoshirinkantaniri jinatzi.

⁴ Aririka ontzimi pomirintsitzimotaini, iri Pawa oimoshirinkairi, iro amatantyaawori aaka oimoshirinkiri pashinipaini opomirintsitzimotari. Irojatzi amatiri aakaiti okaatzi jantzimotakairi Pawa.

⁵ Irojatzi matachani, aririka añaayitiro ankimaatsipirowaitya ikimitapaintziro Cristo, ari añaityaawo ijatzi inkimoshiripirotakaayitai.

⁶ Aritaki okantakari, irootaki nokimaatsi-waitantakari naaka, iro niyotantyaawori tsika nonkantya noimoshirinkayitaimi iirokaiti, ari onkantya pawijakoshiriyitantaiyaari. Irootaki ikimoshiritakaantakinari ijatzi naaka, ari onkantya niyotantyaawori tsika nonkantiro nonkimoshiritakaayitaimi iirokaiti aririka piñaayitairo okaatzi nokimaatsiwaitakari naaka.

⁷ Iro niyopirotantakari aritaki inkimoshir-itakaayitaimi iirokaiti ikimitaitakina naaka, aririka pimatanairo pinkimaatsiwaitya nokimitaakiro naaka.

⁸ Iyikiiti, nokowi piyoyitairo okaatzi noñaakiri naaka pomirintsitzimoyitakinari nosaikanta-paintari Asia-ki. Owanaa jowatsinaawaitaitakina noñaajaantaki ari nonkamakimi.

⁹ Nokinkishiryaa wo iroñaaka, iro ishinitantaki-nawori Pawa noñaakiro nokamawitaka, onkantya nawintaashiri pirotantyaariri, tii okantzimaita nawintaapirowaitya naaka.

¹⁰ Iro kantacha Pawa jimatakiro jowawijaako-taana nonkamimi, iikiro jiyaatakaatyiro. Aw-intaashiri nowakiri iikiro inkimpoyaawintatyiina paata.

¹¹ Iijatzi pinkimitanaiyaari iirokaiti pintsipataina naaka, pamanamanaataiyaari Pawa inkimpoyaawintantinari. Ari onkantya impaasoonkipirotantaiyaariri Pawa inkaati kimakoyitainani jimapirotakiro Pawa ikimpoyaawintaana.

Opoñaantakari Pablo jariityaari Corinto-jatzi

¹² Niyotzi naaka tampatzika nokantaka tsikarika nosaikimoyitantaki. Iri Pawa yotatsi

tikaatsi namatawiti, tikaatsi oitya nonkaanikowintyaari. Tsika nokantaka niyotaayitakimi iirokaiti, tii nokinkithatakotapaintziro kapichiini ikimitakaantawitari isaawijatzi yotanitaantsi inatzi, aña apa nokinkithatakopiintakiro tsika ikanta Pawa inishironkatantzi.

¹³ Tima okaatzi nosankinayitakimiri tikaatsi nimanapithatimi, onkaati pomirintsiwaitachani inkimathaitairo. Onkamintha pinkimathatapiinttairo okaatzi nosankinatzimiri.

¹⁴ Kimitaka aritaki pikimathatakina kapichiini, kantatsi pinkimoshiriwintaina paata impiyairika Awinkathariti Jesús. Ari nonkimitsyaari ii-jatzi naaka, kimoshiri nonkantawintaimi iirokaiti paata.

¹⁵ Irootaki nashiminthatantakawori napiitairo nariitaimi janta, onkantya pinkimoshiriwintainari nariitaimira.

¹⁶ Ari nokowawitakari nariitanakimimi niyaatantyaarimi Macedonia-ki, ompona napiitanairomi ii-jatzi nompiyairikami. Ari onkantyaami pimitakotantawainarimi potyaantaina Judea-ki.

¹⁷ Iro kantacha noipithokakiro nokinkishiriwitakari nantirimi. ¿Piñaajaantakima iirokaiti owanaa namatawipiintakimi? ¿Pikinkishiritama noñaawaitashitaka nonintakaanikiini, nokantapiintaki “¡Ari! Nariitakimi?” ¿Piñaajaantakima niyotaawitakawo iiro nimatziro nariitimi?

¹⁸ Tima Pawa kaari thiiyinkari, jiyyotzi irirori tii nothiiyawaita naaka nokantzi “¡Ari!”

¹⁹ Ari ikimitsitari ii-jatzi Itomi, Jesucristo, tsika itzimi nitapaakari nokinkithatakotapaakimiri notsipatantakariri Silvano ipoña Timoteo.

Tima Jesucristo tii ikantanitzi irirori “¡Ari!” jiyotakirika iiro jantziro oityaarika. Tima okaatzi jantapiintakiri Jesucristo okimiwaitakawo iriimi Pawa kantapiintaintsini “¡Ari!”

20 Iri Jesucristo yotakaapirotairi ari imonkaataiya okaatzi ikajyaakaantziri Pawa. Irootaki ankantantayitaiyaari aakaiti awintaashiriyitaari “¡Ariwí!” Irootaki impinkathayiitantaiyaariri Pawa.

21 Okimiwaitakawo iri Pawa withakaayitakairimi Cristo, irijatzi saipatzitoyitainimi,

22 okimiwaitakawo impothoyitatyaimi jashiyitaira. Tima añiiro jotaantakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, ari ayotziri imapiro Pawa jothotyiyo okaatzi ikajyaakaakairi.

23 Imapirotya, jiyotzi Pawa tii namatawitzimi nokantzimiri: Kantakaantzirori kaari nariitantzimi Corinto-ki, iiro nokisantapaakimi.

24 Tiira naaka ompiratimini onkantya pinkimisantanyaanari. Aña oisokiro pikantawintanakawo okaatzi pikimisantanairi. Apa nonkaminaayitaimi naaka pantantaiyaawori oimoshirinkaimini.

2

1 Jiroka nokinkishiritakari: Iiro napiitairo nariitimi, iroorika owashiritakaawaitimini nariitzimi.

2 Aririkami nowashiritakaawaitimi janta, ¿iitaka thaamintashiritakaiyaanani naaka?

3 Irootaki notyaantantakimirori pairani nosankinari, iiro niyaatashitantzimi powashiritakaawaitina. Aña iirokawitaiyakani

thaamintashiritakainanimi. Irootaki nokantashiriwitantakari: "Iiro niyaatsita, nonkimaita tzimatsirika thaamintashiritakainani. Ari onkantya nonkimoshiritakaantawaityaariri iriroriiti".

⁴ Tima pairani notyaantakimiro nosankinari, nowashiriwaitatya nosankinatzimiro. Tii iro notyaantantzimirori onkantya nonkantzimoniintakaantimiri. Aña nokowawitatya piyoti owanaa nitakopirotataikimi.

Ipiyakotziri Pablo kantzimoniiintakaantachari

⁵ Nokowi nonkinkithatakotiri shirampari owashiritakaawaitakinari janta. Tiira naaka inkantzimoniintakaawaitya, kimitaka maawoni iirokaiti ikantzimoniiintakaayitakimi. (Nokantantawori "kimitaka", tii nokowi nowanaapirowaitiro.)

⁶ Ojyiki pikaataiyakini iirokaiti, aritaki powasankitaawaitakiri. Iro kantacha aritapaaki powasankitaakiri.

⁷ Pimpiyakotiri, pinkimoshiritakairi, ayimawaitzirikari jowashiritani.

⁸ Nokowakotzimi pinkantairi jirika shirampari: "Nitakotaimi".

⁹ Pairani, nosankinatakimi nokantaki: "Powasankitairi". Noñaantashitzimi noñaantimiri imapirokika pikimisantana.

¹⁰ Iro kantacha ikowi Cristo pimpiyakotairi jirika shirampari. Irootaki nantairi naaka tima iro kamiithatzimotaimini maawoni iiroka. Inkaati pimpiyakoyitairi iirokaiti, aritaki nompiyakotairi iijatzi naaka.

¹¹ Irootaki antayitairi onkantya iiro ikitsirinkantai Satanás. Tima ayotaiyironi okaatzi ikowiri jantiri irirori Satanás.

Kantzimoshiritakaariri Pablo janta Troas-ki

¹² Chapinki, ariitakina naaka nampitsiki Troas niyaatantakari nokinkithatakaantziro Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Cristo. Ari nimatatakiro nokimisantakaantaki ikantakaantakiro Awinkathariti.

¹³ Iro kantacha tii inimotina janta, tiira noñaapaakiri iyiki Tito. Irootaki nawijantanakari Macedonia-ki.

Iri Cristo oitsinampaakaantatsiri

¹⁴ Iro kantacha, onkantawitya tsikarika ankinayiti, kantatsi ampaasoonkitiri Pawa. Tima okimiwaitakawo oyaatzishitatyiirimi Cristo, ipiyaawo irirori nampitsiki joitsinampaantaki jowayirita. Ojyakotatyawo iijatzi iyainkatzi kasankari maawoniki nampitsi. Ari ankantayityaari aaka aayiti tsikarikapaini ankamantayitairi atziri tsika ikantakota Cristo.

¹⁵ Akimiwaitakawo kasankainkari itayiri Cristo jinimatakaantyaariri Pawa. Jiroka kasankainkari, ari inkimainkayitairo awijakoshiritaatsini, iijatzi inkaati piyashiri-waitaachani.

¹⁶ Tzimayitatsi, okimitzimowaitari jiroka kasankainkari owamaantaniromi inatyi. Iriima pashinipaini okimitzimowaitari iro añaakaashiritairini. ¿Litama jojoyakaawintaitziri jiroka kasankainkari?

17 Kaarira jirikaiti kinkithatashiwitawori iñaani Pawa ikowi jaantashiwaityaawo kiriiki. Aña iriitataikira mapirotanairori ikinkitharyaantsitzi. Irootaki nimatanairi naaka ijijatzi. Iri Pawa otyaatakinari nonkinkithatakaanti, nantawaitainiri Cristo, iri Pawa kimpoaanari nantayitziro.

3

*Antawaiwintzirori
jyaakaawakaantsi*   *owakiraari*   *ka-*

1 ¿Pikinkishiritama nasagaawintawaitatya naaka? ¿Nojyakotatyaarima amayitzimiori josankinari, ikantzimaitzimi: “Paawakina kamiitha?” ¿Nojyakotatyaarima kowirori posankinatiniri osankinarintsi, jayimaityaawo tsika ikinayitzi?

2 Aña iirokaiti kimiwaitakawori osankinarintsimi jaapatziyantaitinari, iro josankinashiritantakinari naaka. Tima aririka jiñaayitaimi atziriiti tsika pikantayitanaa, ari jiyoyitairo okaatzi nantzimoyitakimir, okimiwaitanakawo jiñaanayitatiyiromi okaatzi josankinatakoyiitakinari.

3 Ari añiirori iirokataki ojyawaitakawori osankinarintsimi josankinatajaantakiri Cristo. Iro kantacha tiira iro nonkinkithatakotiri osankinarintsi koñaatatsiri, kimitawori aririka josankinayiitiro mapikota, aña nokinkithatakotatziiro ipashin- ishiritakaayitaimi Itasorinka Pawa Kañaaniri.

4 Nokinkithatakotantawori jiroka, tima iri Cristo kantakaakawori awintaashiriyitantaariri Pawa.

5 Tii aaka aawiyashityaawoni apaniroini, aña iri Pawa matakaayitairori.

6 Iritaki Pawa matakaakinawori nokinkithatakotairo owakiraari kajyaakaawakaantsi. Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi kaarimachiini osankinarintsi kimityaawoni itanakawori kajyaakaawakaantsi kaamanitakaantatsiri. Aña iri kantakotachari Tasorintsinkantsi añaashiritakaantatsiri.

7 Pairani josankinatantaitakawori Ikan-takaantaitani mapikotaki, okoñaatapaintzi jowaniinkawo Pawa, opoña opiyanaka. Ikanta jiñaakiro Moisés-ni, shipakiryaapoo ikantanaka, tii okantaaajitzi jaminapootairi Israel-mirinkaiti. Iro kantzimaitachari jiroka Osankinarintsi owanaa okaamanitakaantaki, okantawitaka otzimimotziro owaniinkawo.

8 Irooma okaatzi jimayitairi Tasorintsinkantsi iroñaaka, iro owaniinkapirotataitachari.

9 Tima owaniinka okantawitaka okaatzi owasankitaakaantaintsiri, iro mapirotataitironi owaniinkatyam tumpatzikashiritakaantatsiri.

10 Jiroka owaniinkapirotaachari iroñaaka anaapirowaitakiro tzimawitachari pairani owaniinkawo.

11 Ari okaatapaaki owaniinkawitapainchari kitziroini. Irooma owaniinkapirotaachaniri iro kantaitaachani iroñaaka.

12 Tzimataiki iroñaaka minthashiritakainani, tontashiri nonkantanaiya nonkinkithatakaantai.

13 Tii nonkimitawityaari Moisés-ni ipashikapootaka iiro jiñaantari Israel-mirinkaiti opiya ishipakiryaapoowitaka.

14 Tima kisoshiri jinaiyakini pairani Israel-mirinkaiti, irojatzi ikantayita iroñaaka ikaatzi ichariniyitaari. Tima aririka inkimiro jiñaanayiitiro itanakawori kajyaakaawakaantsi, iiro ikimathatziro kimiwaitaka impashikaitatyiinirimi ikinkishiryaaamintoki, apa Cristo mataironi inkimathatakairi kimiwaitaka impashikaryaakotairomi ikinkishiryaaaminto.

15 Iinitatsi iroñaaka, aririka inkimiro jiñaanayiitiro Ikantakaantani Moisés-ni, pashikashiri ikantayitaka.

16 Irooma intzimirika piyashiritairini Awinkathariti, aritaki impashikaryaakoshiritaiya.

17 Ikantakoyiitziri jaka “Awinkathariti” irijatzi Tasorintsinkantsi, itzimi saikakaantashiwait-aachani.

18 Irooma aakaiti awintaashiritaari Cristo, oyanaari Awinkathariti. Tima okimiwaitaawo iroñaaka aminaatyiirimi Awinkathariti jaamparyaakawo ashrotaki. Tima aminapooyitziri ashrotakiki iroñaaka, tii akimitari Moisés-ni ipashikapoowaitaka pairani irirori. Irooma paata aririka añaapirotajaantairo jowaniinkawo, aripaiti ankimitagaiyaari irirori. Iriitaki matakaironi jirika Awinkathariti, Tasorintsinkantsi.

4

1 Iri Pawa nishironkataaanari okanta nantawai-tantaanariri irirori. Irootaki kaari okantzimon-intawaitantana.

2 Nowajyaantairo owañaawaitinanimi, tiimachiini nomanakaawaitawo niyotaantzi onkantya namatawitantantyaari, tiimachiini

nothiiyakowitzawo iñaani Pawa. Aña okaatzi nokinkithatakotanairi tyaaryoori inatzi, ari okanta jiñaantawori Pawa kamiitha okantzimoyitaari atziri okaatzi nokinkithatakanayitairi.

³ Tzimatsirika kaari kimathatironi tsika okantakota Kamiithari Ñaantsi nokinkithatziri, tiira naaka imanapithawaitirini, aña tzimatsi kantakaawori kaari ikimathatantawo okimiwaitakawo impashikapithatatyiirimi ikinkishiryaaaminto, iriitaki piyashiwaitaachani.

⁴ Okimiwaitakawo osoryaakitatyiimi irooki jirikaiti kisoshiriri. Iriira kamaari jiitaitziri “iwawani isaawijatzii”, osoryaakitirini, ari okanta kaari ikimathatantawo Kamiithari Ñaantsi. Kimiwaitaka tii jiñaayitairomi kitijiinkari ojyakaawintachari jowaniinkawo Cristo, ojyajaantakariri Pawa.

⁵ Iriitaki Jesucristo nokinkithatakotairi, nokantzi: “Awinkathariti jinatzi”. Tii naaka kinkithatakowitzachani. Apa jowamachiitakina naaka Jesús pompirawaitaina iirokaiti.

⁶ Tima ikantaki Pawa: “Onkitijiinkatai tsinirikiri”. Irootaki ojyakaawintacha ikitijiinkashiritakaana naaka, ari okanta nonkitijiinkataktantaiyaariri iijatzi pashinipaini niyotakaayitairi Pawa, onkimitzimotantaiyaariri irioriiti jiñagaatyiiromi jowaniinkawo Pawa oshipakiryaaaki ipooki Cristo.

Awintaashiri ankantayitaiya

⁷ Okimiwaitakawo iityaami owaantyaawonimi pinapirotachari kowitziki. Iri ojyakaawintachari jika Pawa ipasapiyaayitairo itasorinka awathaki,

iro awatha ojyakaawintakari kowitzi. Iro jantantawori onkantya jiñaitantyaawori iriitaki otzimimopirotziri itasorinka, tiimachiini otzimimotai aakaiti.

⁸ Tima nokimaatsiwaiwitaka, tiitzimaita nowashiriniinta. Notajyaaniintawaiwitaka, tiitzimaita ayimawaitina.

⁹ Ipatzimaminthawaitaitakina, tiitzimaita jookawintaitina. Jowatsinawaitaitakina, tiitzimaita impiyakaashiitina.

¹⁰ Ojyiki jowamaimawaitaitakina ikimitatikiranki Jesú, ari jiñaayiitairo jañaantari Jesú.

¹¹ Jiroka kantakotachari, owanaa noñaapiintawitakawo nonkamimowintiromi nokinkithatakotairi Jesú, ari onkantya jiñaantinari atziri, ari jiyyoitai tsika ikanta Jesú jañi irirori.

¹² Iro nokamimatantakari naaka, onkantya pañaashiritantaiyaari iirokaiti.

¹³ Iro nimatakiri naaka okaatzi josankinatakoyitakiri pairani, kantatsiri:

Nokimisantanai naaka, irootaki noñaawaitantari. Irootaki nimatanairi naaka, nokimisantanai, irootaki noñaawaitantari.

¹⁴ Tima niyotzi naaka jowiriintairi Pawa jirika Awinkathariti Jesú, aritaki jowiriintaina iijatzi naaka, intsipatakagainari Jesú, ari pintspataina iijatzi iirokaiti.

¹⁵ Nimatantawori nokinkithayitai ari onkantya pinintaawaitantaiyaari iirokaiti. Tim aikirori ka piyyikipirotanakityi iirokaiti inishironkayitairi

Pawa, ari ijyikipirotai paasoonkipiintairini, ipinkathatairia.

¹⁶ Irootaki kaari okantzimoniintawaitantana naaka, okantawitaka jowamaimawaitaitakina. Aña thaamintashiri nokantapiintanaa.

¹⁷ Okaatzi nokimaatsiwaitaka iroñaaka kapichiini inatzi, iiro okantaitatyaaani. Irootaki noñaantaiyaawori paata antawoiti owaniinkatachari kaari thonkanitachani. Iro anagaironi okaatzi nokimaatsiwaiwitakari, iiro okantaajaitai nimonkaataiyyaawo oitarika.

¹⁸ Tima noñaampiyatyawo naaka kaari jiñayiitzi iroñaaka, iiromaita othonkanitaa jiroka. Tii okowapirotaajaanta okaatzi koñaayitatsiri iroñaaka kaari kisonitatsini.

5

¹ Inkantawitya jowaaripirowiityaawo apango jak akipatsiki, iro kantacha ayotzi tzimatsi pashini apango kaari thonkanitachani janta inkitiki, iri Pawa witsikakiro, kaari atziri witsikironi.

² Ari okimitsitari iijatzi awatha, owanaa okimaatsitakaawaitakai. Akowataiki ontzimimotai pashini awatha añaantaiyaari inkitiki.

³ Aritaki onkantyaari, jiroka ashiri iroñaaka ari ontzimai paata owakiraari awatha.

⁴ Iiniro añaantayitawo awathatari iroñaaka, atikawaita akimaatsiwaita. Tiimaita akowajaantataitziro ampiyashiwaitaiya. Aña iro akowataitzi ontzimimoyitai pashinitatsiri awatha, akowairo kantaitachani añaamintotsi poyaataiyyaawoni jiroka añaaminto kaari kañaanitatsini.

5 Iriitaki Pawa matakaayitaironi tsika ankantayitaiya. Tima añairo jotyaantakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, ari ayotziri imapiro jimonkaatairo Pawa okaatzi ikajyaakaakairi.

6 Iriitaki shintshiritakairi. Ayotaiyini iinrotatsi añaayitzi iroñaaka awathaki, tikiraata atspataariita Awinkathariti.

7 Awintaashiri owiri iiniro añaika, okantawitaka tii añaawitari.

8 Aritaki nokantaki, shintshiri akantaka, akowayitaki ookawintairo awatha, antsipatan-taiyaariri Awinkathariti.

9 Akowapiintakiro antayitiro okaatzi inimotziriri irirori, atanatyawo iroñaaka, ari onkimitsitaiyaari paata aririka antsipatajaantaiyaari.

10 maawoni aakaiti ari ankatziyimotairi paata, aririka jaminakoyitairi maawoni, jiñaantaiyaawori ikaatzi antayitakirori kaaripirori iiniro jañaawita, iriitaki jowasankitaayitairi. Jaminakoyitairi ii-jatzi ikaatzi antayitakirori kamiithari, iriitaki inkimitakaantairi impinataatyiirimi.

Amatakaayitairi pashinipaini raapatziyaiyaari Pawa

11 Nokinkithatakaantapiintzi naaka, ari nokinakairo jiñaantaiityaawori imapiro nopinkathatairri Pawa. Jiyotziro irirori, onkaminthia piyotaiyironi iijatzi iirokaiti.

12 ¿Pikinkishiritama nasagaawintawaitatya napi-piintantawori? Tii ari onkantya. Aña nokowatzi piyoti tsika nokantataika naaka, ari onkantya piyotantyaawori iiroka tsika pinkantiri pakayitiri

kamiithaini ikaatzi asagaawintawaitachari janta, kantashiwaitachari: "Kamiithari ninatzni naaka", tiimaita ikowaajaitzi inkamiithashiritaiyini.

¹³ ¿Nokimitakotzimirima shinkiwintawaitachari nokantayitantzimiri? Tikaatsi oitya, aña nokamaipirowintanaatyaa Pawa. Irooma nokimitzimotzimirika atziri shintsitsatsiri, nokowatziaira nonintaashiritakaayitaimi nokantayitantzimiri.

¹⁴ Okaatzi nantayitziri, iroora nantantayitaa-wori jitakotaana Cristo. Tima ikamawintayitai maawoni aaka, okimiwaitanakawo maawonimi aakaiti ankamayitakimi iijatzi.

¹⁵ Jiroka ipoñaantari ikamawintantakairi maawoni ipoña jañagai iijatzi, ari onkantya antapi-intantaiyaawori ikowiri irirori, iiro antashiwait-awo okaatzi anintashiwaitari aakaiti.

¹⁶ Irootaki, iiro okantzimowaitantari atziri tsika ikanta jiñaitziri iwathaki. Tima imapirotatya otzimimotakiri iwatha iijatzi Cristo isaikimotan-tapaintairi. Iro kantacha tii añaayitzimaitaawo iroñaaka.

¹⁷ Irootaki nokantantzimiri, ikaatzi wathatakoshiritanaariri Cristo, owakiraashiri ikantayitanaa, tii ikimitanaa tsika ikantawita pairani, othonka owakiraatzimotanairi maawoni.

¹⁸ Iriitaki Pawa matakaantzirori maawoni jiroka. Irijatzi kantakaakawori okanta aripirotantaariri irirori okantakaantakiro jantzimoyitakairi Cristo. Ikantayitai irojatzi antayitairi aakaiti, amatakaayitairi iijatzi pashinipaini raapatziyantaiyaariri Pawa.

¹⁹ Irootajaantaki jotaantantakariri

Pawa jakä kipatsiki jirika Cristo, onkantya raapatziyantaiyaariri isaawijatziiti, iiro jowasankitaawintantaari iyaaripironka. Irojatzi jotyaantantakinari naakaiti nonkinkithatakaayitairi atziriiti raapatziyantaiyaariri Pawa.

²⁰ Iro nimatanairi naaka, jotyaantaitakina nonkinkithatakotairi Cristo. Okimiwaitakawo iriitajaantakimi Pawa apiitakaapiintakinawori, nokantzi: “Paripirotaiyaari Pawa. Irootaki ikowairi Cristo”.

²¹ Tii jantanitziro Cristo kaaripirori. Iro kantzimaitacha Pawa ikimaatsitakaawaitakari okimiwaitakawo jantatyilomi kaaripirori. Ari ikinakaakiro Cristo, jotampatzikashiriyitantairi, ikimitakaayitai ikanta irirori.

6

¹ Naakataki tsipataimiri antawaitainiri Pawa, noshintsithatzimi iiro pimanintawaitziro okaatzi jinishironkataimi Pawa, aminaashiwaitakari.

² Jiroka ikantakiri irirori:

Niyotaki kamiitha imatya, aripaiti nokimakimiro pikowakotanari.

Imonkaapaititapaaka “Kitijyiri Awjakotaantsi”, nonishironkataimi.

Iro apiipaititachari iroñaaka, jiroka “Kitijyiri Awjakotaantsi”.

³ Tii nokowiro iitya otzikatzikawaitirini jawi-jakoshiritai, ari onkantya iiro ithainkimawaitantitanawo nantawaitani.

⁴ Aña nokowatzi noñaagantairo kamiitha jompiratani Pawa ninatzi, oisokiro nonkantanitya,

aririka awijyimotina oityaarika: inkimaatsitakaawiitina, impomirintsitakaawiitina, jowasankitaawiitina,

⁵ impajawiitina, jomontyaitina, jowatsinaawaitaitina, nantawaipirowitatya, ayimawaiwitina nowochokini, owamaimawaiwitina notajyi,

⁶ kitishiri nonkantaiya, yotani nonkantaiya, aapatziya nonkantantai, itakotani nonkantantai, nampishiri jowaina Tasorintsinkantsi, nishironka nonkantantai,

⁷ noñaawaitapiintairo tyaaryoori, intasonkawintakaantaina Pawa, nantapiintairo tam-patzikashiritakainani nonkimitakaantanakiro nowayirityaami, notzikaawintaka ipoña nopyakowintaka.

⁸ Inkantawitatya inthainkimawaitaitina, impoña impinkathaitanakina naaka. Onkantawitatya inkawiyawaitaitina, impoña inthaamintawaitaitina. Onkantawitya noñaawitapiintyaawo tyaaryoori, jiitapiintaitakina “thiiyinkari”.

⁹ Onkantawitatya iiro itzimawita kaari ñaayitinani naaka, tzimimaitacha yopirotinani. Nonkamimawaiwitya, iiniromaita nañi. Jowasankitaawiitakina, tiimaita jowamaayiitana.

¹⁰ Owashiri nonkantawitatya, iikiromaitacha nonthaamintayitya. Nonkowityaaniintawaiwitya naaka, iro kantacha nonintaakaayitaiyaari pashinipaini. Tikaatsi tzimimowaiwityaanani naaka, iro kantacha nonintaawo kowapirota-jaantachari.

¹¹ Corinto-jatziiti, nokantapirotaziimiro jirokapaini, tikaatsi nimanimowaitimiri.

¹² Tikiraatarika awintaashiritawakaayita, iirokaitira kantashitawori, tiira naaka.

¹³ Incha paapatziyaina naaka nokimitaakimi iiroka, tikaatsi nimanimowaitimi. (Nokantzimirowa jiroka, kimitawaitaka iintsimi noñaanatzi.)

Akimitaawo itasorintsipankoti Pawa Kañaaniri

¹⁴ Iiro piwathatakotanaari kaari kimisantatsini. ¿Kantatsima kamiithashiriri jaapatzyaari jantawaiti kaaripiroshiriri? ¿Kantatsima ontsinirikiti tsika okitijyiinkatzi?

¹⁵ ¿Kantatsima Cristo jakakotiniri ikowiri kamaari? ¿Kantatsima kimisantzinkari intsipatyaaari kaari kimisantatsini jashityaawo tsikarika oitya?*

¹⁶ ¿Kantatsima ankimitakaantiro itasorintsipankoti Pawa tsika ipinkathataitziri ojyakaawontsi? Irooma aakaiti akimisantayitai akimiyitaawo aakami tasorintsipanko tsika inampitawo Pawa Kañaaniri. Jiroka ikantaki Pawa:

Ari nonampishiritantaiyaari, notsipataari naniyitai.

Naakataki inkimitakaantai Iwawani, Iriiyitaki nashitaari Naaka.

¹⁷ Iro ikantantari ijijatzi Awinkathariti:

Pintainaryaapithatairi pashinijatzi atziri, iiro pitsipaminthatari jirkaiti.

Iiro pantapiintanairo nopinkakaimiri.

Ari naapatziyaimi,

¹⁸ Pinkimitakaantaina naakami piwaapati,

---

* ^{6:15} Jiroka pashini iwairo kamaari ikantayiitziri “Belial”.

Nonkimitakaantaimi naaka iirokayitakimi notomiiti, iirokayitakimi nishintoiti.
Ari ikantziri Awinkathariti, Shintsipirotsatsiri.

7

¹ Nitakotaní, aritaki ikajyaakaakairo Pawa, ontzimatyii ankitishiritai, owajyaantairo maawoni kaaripirori, okaatzi antayitziri, okaatzi akinkishiriyitari ijatzi. Aña ontzimatyii oñaagantairo apinkathatziri Pawa, ikitishiritakai.

Ikimoshiritzi Pablo jowajyaantairo Corinto-jatzi kaaripirori

² Paapatziyaina naaka. Tii nokantzimonintakaawaitzimi iirokaiti, tii nowaarapiro-takaawaitzimi, tii nathaagawaitzimi ijatzi.

³ Tii iro nokantantawori jiroka nothawitakotatzimi. Aña napiitawaimiro nokantsitakimiri: “Nitakopirotaikimi”. Irootaki nonkantapiintakimiri iinta atsipatawakaa aňika iroňaaka, ari nonkimitsityaawori ijatzi ankaatairika ankamawitya.

⁴ Ojyiki nawintaashiriyitakimi iirokaiti. Nasagaawintakimi. Aririka nonkinkishiritakoyitimi, pithaamintakaana, kimoshiri nokanta, okantawitaka owanaa jimaamaniwaitaitakinajaka.

⁵ Tima nariitaka Macedonia-ki tii okantzi nimakoryaapaaki tima ojyiki pomirintsitzimotakinari. Tzimayitatsi ñaanaminthawaitashitakinari, irootaki kantzimoshiriwaitakinari.

⁶ Iro kantacha Pawa ikimoshiritakaapiintairi ikaatzi okantzimoniintawaiyitari, ari ikimitsitakinari naaka, jariitapaaka Tito nosaikira.

⁷ Ojyiki nothaamintashiritanaka noñaawakiri. Iro nothaamintashiripirotantanakari ikamantapaakina tsika pikantaiyani iirokaiti. Ikantapaakina: “Jaawakina kamiitha Corinto-jatziiti, ikowaiyakini jiñiimi, owanaa okatsitzimoshiritakiri okaatzi jantzimotakimir, antawoiti jitakoyitaimi”. Ari ikantapaakinari, iro oimoshirinkapirotakinari.

⁸ Pairani, nosankinatsitantakimirori, noñaajaantawitaka owanaa owashiritakaawaitimi okaatzi nokantayitakimir. Ikanta notyaantataikimirowanki, nokantashiriwaitanaki: “Irotya notyaantaajaitzinirimi”. Niyotzimaitaka iroñaaka kapichiini powashiriwaitapainta iirokaiti.

⁹ Irootaki nokimoshiriwintantawori notyaantakimiro. Tii nokantatyi iro nokimoshiriwintzi nowashiritakaawaitakimi. Aña iro nokimoshiriwintairi powajyaantayitairo kaaripirori. Ari pikinakaakiro iirokaiti pinimotakaantaariri Pawa poitsinampaayitairo powashiritani, tii nowaaripirowaitajaantzimi naaka.

¹⁰ Tima aririka jowashiritakaantya Pawa, ikowatzi jowajyaantakaayitairo kaaripirori, onkantya awijakoshiritantaiyaari. Irootaki iiro okantzimoshiriwaitantai jiroka. Irooma jowashiritakaantashiwaityaarika isaawijatzii, ari jiñaitakiro inkamashiriyyiiti.

¹¹ Opoñaantari jowashiritakaawaitakimi Pawa, irootaki kinkishiritakaanaimiri kamiithapiroini, pipiyakowintaana, owatsimaanakimi, thaawashiri pikantanaka, pitakopirotaana, powasankitaakiri kantakaantzirori. Ari

pikinakaakirori poñaagantantakawori kitishiri pikantayitanaa.

¹² Jiroka opoñaantanakari kitziroini nosankinatantakimirori pairani, iro jiyotakaantaimiri Pawa tsika pinkantya piñaashintsiwintaiyaana naaka. Tii iro nosankinamachiitantlyaawori jowasankitaantaityaariri kantakaashitakawori, tiimachiini nopyakowintantawo jathaagawiitakina.

¹³ Iro nothaamintashiritantari. Owanaa okimoshiritakaakina iijatzi nokimawaki paawakiri kamiitha Tito, powawijaakiniri okantzimoshiriwaiwitakari irorori.

¹⁴ Tima aritaki nokamantsitakari naaka Tito tsika pikantaiyani iirokaiti, nokantakiri: "Kamiitha jinaiyatziini Corinto-jatziiti". Tii powaañaantanawo okaatzi pantayitakiri, tima imapirotaty okaatzi nokantsitakariri Tito. Ari okimitsitakari iijatzi okaatzi nokantzimiri iiroka.

¹⁵ Jitakopirowaitaimi Tito, aririka inkinkishiritakoyitaimi tsika pikantaiyakan paawakiri kamiitha, pikimisantawakiri, pipinkathatawakiri.

¹⁶ Antawoiti nokimoshiritsaka naaka kantatsi nawintaashiripirovitaimi iroñaaka.

8

Kiriiki impashiyiityaariri oitishiritaari

¹ Iyikiiti, nokowi piyotakotairi ikaatzi apatowntaariri Pawa jak Macedonia-ki, inishironkayitairi.

² Okantawitaka jiñaawitakawo owanaa pomirintsitzimowaitakariri, kimoshiri ikantaiyani.

Okantawitaka ikowityaanintawaiwitaka, ojyiki kiriiki ipashitantayitakari.

³ Ikowakaanikiini jantayitakiro irirori jiroka, ipantayitaki okaatzi jaawiyayitziri, janaantaki ipashitanta.

⁴ Ikantakina naaka: “Thami ampashiyityaari kiriiki pashini kimisantzinkariiti, ikaatzi kowityaanintawaitatsiri”.

⁵ Jimapirowaitakiro okaatzi jantakiri anaawaitanakiro nokinkishiritakowitakariri. Iri jaakowintajaantanaka Awinkathariti, ari ikimitaakinari ii-jatzi naakaiti. Tima irootaki ikowakaakiriri Pawa.

⁶ Irootaki noshintsithatantakariri Tito impiyanai onkantya iminthashiritakaantimiri pantayitairo iijatzi iirokaiti. Iriitaki tsipata-paakimiri pitantanakawori pipashitantayitaka.

⁷ Iirokaiti anaantayitanaatsiri pantayitanakiro ojyiki oyitarika. Kamiitha pikimisantayitanai, kamiitha pikinkithatakaantayitanai, kamiitha piyoyitanai, thaaminta pikantayita, antawoiti pitakotakina. Nokowi panaayitantai pimpashitantayitaiya.

⁸ Iiro noshintsiwintzimi pimayitantlyaawori. Apa nonkinkithatakoyitimiri tsika ikantayitaka jakä jiminthayitaa inishironkatantzi. Onkamiithawaitimi poñaagantairo pitakopirowaitantayita.

⁹ Kamiithawaitaki pimayitairomi jantapaintziri Awinkathariti Jesucristo, inishironkapirowaitantapaintzi. Otzimimowitari irirori maawoni, ikimitawaitakari ajyaagantzinkari, iro kantacha ikimitakotapaintari kowityaanintaniri. Iro jimatan-takawori jiroka onkantya pinintaawaitantaiyaari

onkimiwaityaawomi pajyaagantaiyaami inkitiki.

¹⁰ Jiroka okaatzi nokinkishiritari naaka: Iro kamiithatatsi pothotyiilo okaatzi pitanakari. Iirokaiti itayitanakawori awijanaaintsiri osarintsi pikinkishiritaka pimpashitantayitya. Pimatakiro pitanakawo.

¹¹ Incha pothotyiilo. Pinkimitakaantairo owakiraa pithaamintaiyanakaniranki pitantanakawori. Incha pothotyaantyaawo okaatzi tzimimotzimiri.

¹² Tii ikowakotajaantai Pawa anaakairo am-pashitantyaawo okaatzi tzimimotakairi. Apa am-pashitantaiyaawo okaatzi aawiyiri. Aritaki imotakiri Pawa.

¹³ Tii nokowakotzimi pimpashitanya intiaawaitantyaari pipashitakari, iro ompoñaantyaari pinkowityaawaiti iirokaiti okantakaantziro pipashitantaka.

¹⁴ Aña iro kamiithatatsi, pimpashityaari okowyiimowaitari iroñaaka, aritaki impashitaimi iiroka paata aririka onkowityiimowaitimi. Ari onkantya pimonkaatawakaantyaari.

¹⁵ Irootaki josankinatakotsitaitakari, kantatsiri: Ikaatzi aapirotaintsiri, tii otzimagaantawaitzi. Iriima againtsiri kapichiini, tii okowityiimowaitari.

¹⁶ Nopaasoonkitziri Pawa, tima iriitaki kantakaakawori okanta jitakotantzimiri Tito, ari ikimitaana naaka nitakotzimi.

¹⁷ Tima nokantakiri: "Tito, pimpiyanai Corinto-ki". Aña minthatsiwaitaka. Iro jiyaati iroñaaka.

¹⁸ Nontsipataimiri Tito pashini iyiki. Kamiitha kinkitharyaantzi jinatzi. Pinkatha jowayitziri

pashini kimisantzinkariiti tsikarikapaini, ikimayitakiri ikinkithatakotairo Kamiithari Ņaantsi.

¹⁹ Irijatzi iyoshiitakiriri jaka kimisantzinkariiti, jowakiri intsipatanatyaa paata naanakiniri kiriiki pashini kimisantzinkariiti kowityaawaitatsiri. Irootaki oñaagantironi imapirotatyा jitakoyitakari, iro ompoñaantyaari ipinkathayiitairi Pawa.

²⁰ Ari onkantya iiro ikinkithatakowitzaitantana tsika nonkantya nantitaantiri kiriiki ipashitantyiitari.

²¹ Tima nokowatzi onkamiithatzimotiri atziri nantayitiri, ari onkimitzimotyaari iijatzi Pawa.

²² Notyaantiri iijatzi pashini iyiki intsipayitanatyaaari. Iriitaki nokitapiintakari, jominthakitatikawo jimitakotanti. Nokinkithatakotakiniri tsika pikantaiyani iirokaiti, iro jiminthapirotantanakari jimitakoyitimi, tima jawintaapirotani jowayitanakimi.

²³ Jirika Tito, notsipaminthari jinatzi, iri nokaatapiintakiri nantawaiwintakimi. Iriima pashini apiti iyiki itzimi intsipatanatyaaari, jotsyaantani jinatzi kimisantzinkariiti saikayitatsiri jaka, ipinkathapirotziri Cristo.

²⁴ Ontzimatyii paawakiri kamiitha aririka jariitatya janta. Iro jiyyotantyaari iyikiiti kimisan-tatsiri jaka imapirotatyा okaatzi nokinkithatako-takimi iirokaiti jaka.

9

¹ Niyotzi naaka tii okowajaantzi nosankinatako-timiri piiriikiti inkaati potyaantiniriri pashini-jatzi oitishiritaari.

2 Tima niyotaki ayimatapiintakimi iirokaiti pantiro. Aritaki nokinkithatakotakimi jaka Macedonia-jatziki, nokantayitakiri: “Ikowitzataika Acaya-jatzi impashitantayitya chapinki awijanaintsiri osarintsi”. Nokinkithatakotakimi iirokaiti nominthatakaayitanakari ijatzi iriroriiti.*

3 Iro kantzimaitacha, iro notyaantantimiriri iyikiiti onkantya inkamantantimiriri, iri itapaatyaaawoni joyiyyitiri kiriiki. Tima tii nokowi aminaashiwaitya okaatzi nokinkithatakotakimiriri iirokaiti jaka.

4 Tima nokowatzi kapichiini nariitanakimi nawijanakirika janta. Kimitaka ari joyaatanakina tsika inkaati Macedonia-jatzi. Aririka noñaapaakiro tikiraaminthia poyiyyitzi kiriiki, owanaa nonkaaniwintawaitya, tima aritaki nokinkithatakotsitakimi jaka. Ari pinkimitsitayaari ijatzi iirokaiti pinkaaniwintawaitya.

5 Irootaki notyaantsitantimiriri jirika iyikiiti, iri itapaatyaaawoni jariiyyaami janta tikiraaminthia niyaatiita naaka. Iriiyitaki oyitakotapaakimirini kiriiki ikaatzi pikajyaakaantakiri iirokaiti. Witsika pinkantakiri maawoni kiriiki aririka nariitapaaty. Ari onkantya iiro noshintsiwintantapaakimi pantayitiro.

6 Apa pinkinkishiritiro jiroka:
Ikaatzi pankitatsiri kapichiini, iipichokiini joyiitzi.
Iriima ikaatzi pankipirotaintsiri, ojyiki joyiiti.

---

* **9:2** Jiitayiitziri jaka “Acaya”, iro kipatsi tsika janta osaiki nampitsi Corinto.

⁷ maawoni iirokaiti ontzimatyii pimpashitantaiya okaatzi pikowiri. Iiro pishintsiwintantawaitzi impashitantaitya ojyiki tiirika ikowitzi, ari onkantya iiro okatsitzimoshiriwaitantari ipashitantaka. Tima atziri kimoshiriwintapirowaitzirori okaatzi ipashitantari, iriiyitaki jitakotari Pawa.

⁸ Iri Pawa ojyiñaapirotaimironi okaatzi kowityimowaitzimiri. Aritaki ontzimagaantaki onkaati pimpashitantawaitaiyaari kamiithapiroini iiroka.

⁹ Okimiwaitakawo okaatzi kinkithatakotachari Osankinarintsipiroriki, kantatsiri:

Okaatzi tzimimotziriri Pawa, irootaki jantitainiriri ikaatzi kowityaaniintawaitatsiri.

Tima tampatzikashiri jinatzi irirori, ari inkantatatyaaani.

¹⁰ Iri Pawa kithokitakaironi okaatzi pankiyitachari, irijatzi jyookakairori, ari okanta joyiipayitantawori okaatzi jowayiitari. Ari inkimitaimiri iijatzi iirokaiti impayitaimiro kowityimotzimiri, ari onkantya ontzimimotantaimiri pimpashitaiyaariri pashinipaini, tampatzikashiri pinkantya.

¹¹ Irootaki impapirotantimiri Pawa onkantya pimpashitantapiintantyaari. Ari onkantya impaasoonkitantyaariri Pawa, ikaatzi aayitzirori apashitayitari.

¹² Ari okantari, okaatzi pipashitayitari tii apa pinishironkatiri kowityaawaitatsiri, aña iro omponaanntyaaari impaasoonkipiroxitairi Pawa.

¹³ Aririka jiñaayitakiro okaatzi pipashiyitakariri, ari pikimitsitayitakari iijatzi pashinipaini,

owanaa impinkathatanakiri Pawa. Tima jiñaayitiro tii apa piñaawaitashiyita, pikantzi: “Nokimisantairi Cristo okinkithatakotziri Kamiithari Ņaantsi”. Aña jiñaayitiro iijatzi pantayitziro oñaagantzirori imapiro pikimisantayitanai.

14 Iro ompoňaantanatyaa ri jitakopirowaitanaimi, jamanamanaatakowintaimi, okantakaawo jinishironkataimi Pawa.

15 Ari ankimitsitanaiyaari iijatzi aakaiti ampaasoонkitanairi Pawa, tima inishironkatakai aaka, iro mapirotataitzirori okamiithatz, iiro okantzi othotyiyo ankinkithatakotiro.

10

Ikinkithatakotziro Pablo okaatzi jantayitziri

1 Naakataki Pablo, tzimatsi nokowakotzimiri. Tsinampashiri nonkantya iiro nowatsimaawaitzimi, nonkimitakotaari Cristo. Tima niyotzi tzimatsi ikantakoyiitakina: “Jirika Pablo tsinampashiriri jinatzi isaikimotapiintai, irooma isaiki intaina katsima ikanta”.

2 Nokowakotzimi, iiro piyaatakairo powatsimaawaitina. Ari onkantya iiro niyakawaitantapaakimi aririka nariitapaakimi. Tima niyotaki ari nonkantayitapaakiri ikaatzi saikimoyitakimiri janta kantayitaitsiri: “Tikaatsi jiitya Pablo, ari ikimiyitari pashini atziriiti tii otzimimotziri ishintsinka”.

3 Imapirowitayaa ri nokimitari pashini atziriiti, tima jirika iita nomaamanitziri, tii ikimitari nomaamanitziri atziri.

4 Tima aririka nomaamanitanti naaka, tii noirkayitziro omanamintotsi okaatzi

jomanatantapiintari atziriiti, aña itasorinka Pawa nomaamanitanta naaka. Ari okanta noitsinampaayitantariri ikaatzi ishintsitakaawitakari noisaniintani.

⁵ Ari okanta noktsirinkantaariri naakaiti maamaniwaitaniri, noktsirinkayitairi asagaawintawaitaniri otzikatzikatantatsiri kaari jiyyotakoyitantari Pawa. Nokimitakaantaawo noirkaatyiromi nokinkishiriwaiyitari, noshintsiwintaatyami nonkimisantairi Cristo.

⁶ Aririka nonkimakowintaimi pipiyashitaari iirokaiti pikimisantapirotairi iijatzi, aripaiti niwitsya nowasankitairi inkaati piyathayitachari.

⁷ Paamaiya jowapiyimowitzimikari. Tima tzimayitatsi pikaataiyini kantayitatsiri: “Jashitana naaka Cristo”. ¿Ikinkishiritama tii jashitsana iijatzi naaka? Iroorika ikinkishiriyyitakari, ik-inakaashitakawo, tima naaka jashipirotataika Cristo.

⁸ Aamaashitya ari pinkantayitanaki iirokaiti: “Jitanakawo iroñaaka Pablo jasagaawintawaitawo okaatzi ikinkithatakoyitziri”. Tii nokaaniwintakotawo okaatzi inkantayiitiri, tima iriitaki Awinkathariti owakinari niyotaantayitai, tii jowana nowaaripirotantawaiti.

⁹ Irootaki kaari nokowanta onkimitzimotimi okaatzi nosankinatakimir, nokowatzi nominthaawawaitimi.

¹⁰ Aamashitya tzimayitatsi kantayitatsiri: “Tima jotyaantapiintairo Pablo josankinari, owanaa ishintsithatapiintakai, ikinkithatakotapiintairo pomirintsitzimotairi antayitiro. Iro kantacha isaikimoyitai jaka, kimiwaitaka tii ishintsinitzi. Ikanta ikinkithayitaki manintaari

jinaki”.

¹¹ Jiroka nakayitiri ikaatzi kantayitatsiri, nokantziri: “Tsika nokanta nosankinayitakimi, ari nokantsitakari iijatzi nosaikimoyitakimi”.

¹² Tii notsipatari naaka pikaatziripisaikaiyini, asagaawintawaitachari. Tii jiyotaajaitzi iriroriiti. Tzimatsi tsika ikaatzi monkatziyawakaapi-intachari, jiñaajaantaki janaawakaantayitawo okaatzi kamiithatzimowaitashitariri iriroriiti.

¹³ Irooma naaka tii nasagaawintashiwaitawo nimonkatziyiro kamiithatzimowaitashitanari naaka, apa nokinkithatakotairo nimonkaatakiro ikantakinari Pawa nantiniri. Jiroka ikowakiri nantainiri, ontzimatyii niwiyairo nantawaitiniri janta tsikapisaikaiyini iirokaiti.

¹⁴ Irootaki noñaashintsitakowintantzimiri iirokaiti, tii nanaakairo okaatzi ikantakinari Pawa. Tima naakataki itakawori nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Cristo.

¹⁵ Irootaki kaari nokimitantari ikaatzi asagaawintashiwaitawori jimonkatziyani, aña tzimataawitacha pashiniitzimi itataitanakawori imonkaatakiro. Iro kantacha, iikirorika pantapashiriwaitanakityi, iiro nopomirintsiwaitanaimi iirokaiti,

¹⁶ kantatsi niyaayiti pashiniki nampitsi nonkinkithatakantairo Kamiithari Ñaantsi. Iro nimatiri, iiro nokinanaki tsikarika jitayitakawo ikinkithatakantzi pashini atziri, nasagaawintawaitawokari jimonkaatakanipashini.

¹⁷ Tii opantawo jasagaawintashiwaitaitya apaniroini. Iro kamiithapirotatsiri asagaawintaiyaawo jantayitziri Awinkathariti.

18 Tima tikaatsi aimachiitya asagaawintawaitya apaniroini anthaamintawaitya. Iro kowapiro-tachari inthaamintapirowintai Awinkathariti.

11

1 Nokowi iikiro pamawitatyiiro okaatzi nosank-inatakimir iaka, onkantawitaty onkimitzimo-timi jantziri masontzi. Nokowi iikiro piyaatatyi piñaanayitiro.

2 Owanaa naamaakotakimi iirokaiti, iri Pawa kantakaakinawori. Tima naakataki itakawori nokinkithatakaakimi okanta jashiyitantaimiri Cristo. Nokimitakaantawaitaimi iirokatakimi nishinto, tzimatsimi nokajyaakaakimiri pintsipatyari, aamaakoni nowapiintanaimi iiro pikaaripirowaitanta irojatzi paawakaantapiro-tatyari. Iri oyjakaawintachari Cristo, itzimi kimitakariri iriimi paayitairimi paata.

3 Timo nothaawakaatzim i intzimi iitya amatawitimini, inkimitakotapaatyari maanki amatawitakirori pairani Eva. Aritaki joitzipinatakimi, jowajyaantakaimiro pawintagaari Cristo, pikinatanaari.

4 Kimitaka iirokaiti, tii piyyinkaashitawo pakayitiri pashini kinkithatakotimirini Jesú, ari pakakiri onkantawitaty jinashitapaatyawo okaatzi nokinkithatakotakimir i naaka Jesú, okaatzi nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi, okaatzi nokinkithatakotakimir Tasorintsinkantsi.

5 ¿Pikinkishiritama iirokaiti janaakoyitana naaka jotaantapiroritani jirkaiti?

6 Aamaashitya tii nokinkithatzi kamiithaini naaka, iro kantacha iyotani nokanta. Irootaki piñaakoyitapiintakinari.

7 ¿Nokinakaashitakawoma tii nokowakoyitzimi kiriiki, nokinkithatakaayitakimiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa? Aña tsinampashiri nokantaka nantawaiwintakimi niyotaantayitakimirori, tii nokowakowitzimi. Arira okanta ikimitakaantaitzimiri ñaapirori pinayitzi.

8 Okanta nokinkithatakaapaakimi pairani, iri pashinijatzi kimisantzinkariiti payitakinari kiriiki nañaantari. Okimiwaitakawo nonkoshitatyi-irimi iriroriiti okanta nantawaiwintantakimiri iirokaiti.

9 Iinirotatsi nosaikimotakimi pairani, owanaa nokowityaaniintawaitaki. Tiimaita noñi pimpina oitya nañaantyaari. Ikamintha jariitaiyakan iyikiiti Macedonia-jatzi, iri payitapaakinari. Ari okantakari kaari noñaantawo pimpayitina kiriiki iirokaiti. Ari nonkantapiintatyiro iiro nokamitzimi.

10 Antawoiti nokimoshiriwintakiro tii nokowakoyitzimi, ari nonkantapiintanakityiyo maawoni nampsitsiitiki okaatzi saikatsiri Acayaki. Jiyotziro Cristo tyaaryoo nokantaki.

11 ¿Piñaajaantzima iirokaiti iro nokantantawori jiroka tii nitakotzimi? Jiyotzi Pawa nitakotzimi.

12 Iikiro niyaatakaatyiro onkantya jirikaiti kinkithatakaaniri pasagaawintawaitakari iirokaitiki, iiro ikantanta: “Ari nokimitakari Pablo”.

13 Jirikaiti kinkithatakaaniri kaari Otyaantapirori, amatawitaniri jinayitatz,

apaniroini ikimitakaantashiwaitaka iriirikami jotyaantapirotani Cristo.

14 Tikaatsi oitya jomapokakaantairori jiroka. Tima jimatsitawo iijatzi Satanás joyjakotari ishipakiryi maninkari onkantya jamatawaitantatyaa.

15 Iro iiro jomapokantawaitai ikaatzi antawaiyitziniriri Satanás, irojatzi jimatsitari irirori. Inkimitakaantawaitya jantawaitatzi onkantya inkamiihashiritakaantaiyaariri atziriiti. Arimaitaka jowasankitaawintaitairi okaatzi jantayitziri.

Ikimaatsiwaitaka Pablo Jotyaantapiroritzi

16 Incha napiitawakiro nonkantimi, onkamintha iiro nokimitzimotzimiri masontzi. Irooma nokimitzimotakimiri, pishinitawakina nasagaawintawatya kapichiini.

17 Okaatzi noñaawaitziri iroñaaka, tii okimitajaantawo jiñaawaitirim Awinkathariti. Aña nokimitakotatyaa masontzi jasagaawintashiwa.

18 Ari ikantapiintakari pashini atziriiti, ari nonkantyaari naaka iijatzi.

19 Pikimitakaantawaitaka iirokaiti yotaniri pinayitzi, ¿iitama pikowantawaitari pinkimisantayitairi masontzi?

20 Irootajaantaki pantayitakiri iirokaiti, pikimisantapiintakiri ikaatzi kimitakaantawaitakamiri jompiratani, aapithawaiyitzimirori tzimimotzimiri, athaagawaiyitakimiri, asagaawintawaitachari, pajapoowaiyitzimir iijatzi.

21 ¿Piñaajaantzima tii naawiyawaitanitzi naaka nimatantyaawori kimitakawori? ¿Kantatsima nonkaaniwintakotyaawo tii nimatataitziro? Iiro. Arimaitaka nantataiki kimitawori okaatzi jantawitaiyakarini iriroriiti, nasagaawintawaitya, onkantawitatya nonkimiwityaari masontzi.

22 Iroorika jasagaawintawaitaka jiñaawaitziro noñaani Heber-paantiri, iijatzi naaka. Iroorika jasagaawintawaitaka ijyininkamirinkaititari Israel-ni, iijatzi naaka. Iroorika jasagaawintawaitaka icharinimirinkaititari Abraham-ni, iijatzi naaka.

23 Iroorika jasagaawintawaitaka jantawaiytainiri Cristo, iijatzi naaka. (Imapirotaajaitaty a nokimitakari naaka jiñaawaitzi masontzi.) Iro kantacha nasagaawintawo nanaakowaitairi jirikaiti nantawaitzi, nanaakowaitairi iijatzi noñaapiintakiro jomontyaawaitaitakina, ipajawaitaitakina, jowamaimawaitaitakina.

24 Noñaakiro okaatzi 5 japiitapiintakina ipajawaitana nojyininkapaini janta japatotapi-

intaita.*

25 Mawajatzi okaatzi jompojawaitaitakina. Apawojatzi ipichiitakina. Mawajatzi nopitaminkakowaitaka. Tsiniripaiti nosaikakowaitaki niyantyaaniki inkaari, ari nokitijiyitakotakiri.

26 Ojyiki nariitantayitaka. Nokinayitaki okowiinkayitzi jiñaa. Nokinimoyitakiri ipiyota koshintziiti. Ikowayitaki nojyininkapaini jowaaripirowaitinami, iijatzi ikimitakari kaari nojyininkata. Nokowiinkatakowaitaki nampitsiitiki iijatzi otzishimashiki. Nokowiinkatakotaki inkaariki. Owanaa nopomirintsiwaitakari iitashiwaitachari “iyiki”, kaarimaita.

27 Ojyiki nantawaitaki, ayimawaiwitakina nomakoni. Ayimawaitakina nowochokini, notajyi, nomiri, noyatsinkari. Tajyaaniinta nokantapiintaka. Nomaawaitaki tsikarikapaini.

28 Tzimatsi ojyiki awijyimoyitakinari. Iro kantzimopirotakinari isaikayitai kamiitha ikaatzi kimisantayitaatsiri tsikarikapaini.

29 Tzimatsirika mantsiyataintsini, nokim-

* **11:24** Okinkithatakota josankinariki Moisés-ni, kantatsi jowasankitagaiti atziri aririka jowaaripirotakiri pashini. Ontzimatyii jaayitiri tsika japatotapiintayiita, onkantya impajawaitantayiityaariri. Iirorika okaaripirotzi okaatzi ikinakaashiwitakari, iiro ipajapiroitziri. Irooma imapirokira okaaripirotaki okaatzi ikinakaashitakari, ontzimatyii jowasankitaapiroitiri. Iro kantacha tii oshinitaantsitzi janaakaayiitiro onkaati 40 impajawaitaitiri. Irootaki jamitaiyarini pairani impajataiti onkaati 39 itzimirika kaaripirowaitaintsiri, ari onkantya iiro ipiyathatantawo Ikantakaantaitani, aririka janaakaakiro onkaatimi 40. Irootaki jiiyatirai jirikaiti “Kowityaapaaka apaani imonkaatantyaari 40”. Okaatzi kinkithatakotainchari jaka, ari ikantaitakiri Pablo, ipajawaitaitakiri irirori.

itakaantawo naakami mantsiyatatsini. Tzimatsirika inkaaripirotakagaitakiri, owanaa nompiyakowintawaityaari.[†]

30 Ari okantakari nasagaawintawaaita naaka, nokinkithatakotakiro tsika nokantaka kaari naawiyawainitanta.

31 Itzimi yotatsiri tii namatawitantzi, iriitaki Pawa, Ashitariri Awinkathariti Jesucristo. ¡Thaaminta jowapiintayiitairi!

32 Tima pairani nosaikantapaintari Damasco-ki, ikimpoyaawintakaantakiro ijiwatakaani Are-tas maawoni nampitsi, iiro noshitowanta, ari onkantya jaakaantantyaanarimi.

33 Iro kantacha jotitakina kantziriki nokaataiyirini, jowayiikotakina jantakironta nampitsiki, ari okanta noshiyantaari.

12

Kimiwaitakawori owathaantimi kitochii

1 Tii okantzi nasagaawintawaitya. Iro kantacha iikiro nonkinkithatakotatyiiro noñaawiyatakari, okaatzi joñaagakinari Awinkathariti.

2 Niyotakotziri jirika shirampari jashitaari Cristo. Tzimakotaki 14 osarintsi jirika shirampari jaayiitairi inkitiki, jiyaapirotatzi ojinokitajaantzi inkiti. Kimitaka jiyaashirinkatatyii, tii

---

[†] **11:29** Okantzi jak “mantsiyataintsini”, kimitaka tzimatsi kinkishiritakawori iri ikantakoyiitzi shipitashiriwaitatsiri jawintaari Cristo.

niyopirotzimaita. Tiirika, jiyaatatzi koñaaawoini iwathaki, tii niyopirotziro.*

³ Iri Pawa yotatsiri jiyaashirinkatatzirika, jiyaatatziirika koñaaawoini iwathaki. Incha nitapanaatyawo nonkinkithatakotiri jirika shirampari.

⁴ Jaayitairi janta ikimoshiriitapai. Ari iki-mayitairo tsikarika oiyitari kaari kantaajaitatsini inkinkithatakoyiitiro.

⁵ Ariwitaka jasagaawintyaawomi jirika shiram-pari okaatzi jiñaakiri. Iro kantacha iiro nasagaaw-intawaita. Apa nokinkithatakotakiro tsika nokan-taka kaari naawiyawaitanta.

⁶ Arimi nasagaawintyaawomi okaatzi noñaayitakiri, iiromi nomasontzishiriwaitzimi. Aña aritakimi noñaawaiyitakiromi tyaaryoori. Iro kantacha tii nokowi jasagaawintashiwaitapiintaitina. Apa impinkathawintaitinawo okaatzi nantayitakiri, okaatzi ikimakoyiitakinari.

⁷ Okaatzi noñaawiyatakarı owaniinka okantaka, jirotaki Pawa aritakimi nasagaawintawai-tanyaami. Irootaki ishinitantakinawori nonkimaatsiwaitya onkantya iiro nasagaawin-tantawaita. Okaatzi nokimaatsiwaitapiintaka okimiwaitakawo owathaawaitatyiinami kitochii. Iriitaki kamaari kantakaawori okanta ikimaatsitakaantawaitakinari.

---

* **12:2** Kantakotachari jika “ojinokitajaantzi inkiti”, iroatzi ikantaitsitari “mawatanaintsiri inkiti”. Ari ikantayitapiintziri Judá-mirinkaiti ikinkithatakotziro. Ikantaiyini: “Itanakawori inkiti, ari osaikayitziri minkori. Apititanaintsiri inkiti, ari isaikayitziri kashiri, ooryaa, impokiropaini, maawoni. Irooma mawatanaintsiri ojinokitajaantzi inkiti, ari inampitawori Pawa”.

8 Mawajatzi nokowakotakiri Awinkathariti jookakaawintaina ikimaatsitakaapiintaitana.

9 Ikantakina irirori: “Tima aritaki nonishironkawaitakimi, tikaatsi kowityimowaitimini. Aña kantataitatsi noñaagantapirotairo noshintsinka atziriki kaari aawiyawaitatsini”. Ikanta nokimawakiro, kimoshiri nokantanaka, nashiminthatanakowo nokinkithatakoyitairo tii naawiyawainitzi, tima ari onkantya aawiyakaawaitantainari ishintsinka Cristo.

10 Irootaki nokimoshiritantakari naaka okantawitaka tii naawiyawainiwitya, ikawiyawaitaitana, nokimaatsiwaitaka, jowatsinawaitaitana, opomirintsitzimowaitakina, ojyiki noñaayitakiri nantawaitziniri Cristo. Niyopaititairo tii naawiyawainitzi apaniroini, ari noñaataitziro jimatakaatyaanawo naawiyawainishiritai.

11 Kimitaka masontzi ninatyi noñiiro nasagaaw-intawaitaka. Iiroka kantakaawori nimatantakwori. Iro kamiithawitacha pikinkithatakoyitainami kamiithaini. Okantawitaka tii noñaapirota naaka, tii janaakotzimaitana jirikaiti iitashiwaitachari “Ñaapirori Otyaantapirori”.

12 Tima nosaikimowaitakimi pairani iirokaiti, noñaagakimiro imapiro naaka Notyaantapiroritzi. Owanaa namatsinkawintakimi. Owanaa notasonkawintantaki, tii piñaapiintaiyironi, irootaki piyokitziiwintantakinari.

13 ¿Litama pikinkishiriwaitantari noman-intawaitatzimi? ¿Tiima naapatziyimi nokimitairi pashini kimisantzinkariiti? ¿Irooma kantakaantawori tii noñi oitya pimpashityaa-

nari? Tzimatsirika nokinakaashitakari, pimpiyakotinawo.

Ikinkithatakotziro Pablo mawatanaintsiri jari-itanta

¹⁴ Nokinkishiritaka napiitairo niyaatashitimi, iro mawatanaintsiri nariitimi. Iiro nayiri inkaati pimpinatinari. Kaari piiriikiti nonkowi nashityaari, aña iirokataiki nokowapirotaki nashitimi. ¿Kamiithatatsima apaani iinchaaniki impinakowintiro ikowityiiri iwaapati? Tii, aña iri iwaapati pinakowintirini jiintsiti.

¹⁵ Irootaki nimatiri naaka, onkimiwaitaiyaawo naakami piwaapatitari. Aritaki nimatakiro noshinitakowintaimi onkantya pawijakoshiritantaiyaari. Antawoiti nitakotakimi. ¿Litama kaari pitakotantana naaka?

¹⁶ Kimitaka tzimayitatsi iirokaiti kantatsiri: “Pablo tii ikowakoyitai aakaiti, owanaa jiyotzi, ari ikinakairo jamatawiwaitakai”.

¹⁷ ¿Piñaaajaantakima jamatawiwaitakimi iijatzi ikaatzi notyaantayitakimiri?

¹⁸ Notyaantakimiri Tito, iijatzi pashini iyiki. ¿Jamatawitakimima Tito? ¿Tiima nojyashiritawakaiyani maawoni naaka, naapatziyyayitaimi iirokaiti?

¹⁹ ¿Piñaaajaantakima iirokaiti iro nokantakantawaitantakari nokowashita notzikaawintya? Tii ari onkantya, nitakotaniiti. Aña iri Cristo ñaawaitakaakinari, onkantya niwitsikashiritakaantimiri. Iri Pawa yotatsi.

²⁰ Okantzimowaitakina naaka añaiyironi ankantaniintawakaawaitya aririka nariitapaatyam. Onkantzimowaitina iijatzi

noñaapaakimi   pintzimawintawakaawaitya,
 pinkisawakaawaitya, pinkisaniintawakaawaitya,
 iiro   paapatziyawakaawaita,   pinkijyi-
 matawakaawaitya,   pinkantakaapirowaitya,
 pimaamanitawakaawaitya.

²¹ Onkantzimowaitina nonkaaniwintawaitimi Pawaki. Aamaashitya ari nonkantaniintakowaitapaakimi pantayitakirorika kaaripirori, tii powajyaantziro pantayitziro kamaawoyitatsiri, pimayimpiriwaitzi, piñaathatantashiwaitapiintaka ijatzi.

13

¹ Irootaki mawatatsiri nariitimi. Ari naminakotapaakimiro, ikantajaantaitakiri:

Apaani iyakawintaari, ontzimatyii intzimi mawa atziri, tiirika, apiti ñaakotakirini okaatzi ikinakaashitakari, kamiithatatsi jowasankitaayiitiri.

² Ari nonkantapaakiri nowasankitairi ikaatzi antzitakawori kaaripirori janta pisaike, ari nonkimitsitapaatyaaari ijatzi pashinipaini antayitanairori iroñaaka. Tima aritaki nokamantsitakimiro napiitantakawori pairani nariitzimi. Irojatzi nosankinatzimiri iroñaaka.

³ Aamashitya pikantaiyatziini iirokaiti: “Kaari Cristo otyaantirini Pablo inkinkithatakaanti, kimitaka Pablo kaari mapirotzirori”. Paamaakowintya, jirika Cristo, kaari atziri saikimotantamachiitapaintsini, aña otzimimopirotaitziri ishintsinka irirori, kantatsi joñaakaayitaimiro tsikarika oyitarika.

⁴ Ari okantawitaka, kimiwaiwitaka tii jaawiyawaitanitzi jirika ipaikakoyiitantakariri.

Iro kantzimaitacha jañaakagairi ishintsinka Pawa. Ari nokimitsitakari iijatzi naaka, tii naawiyawaitanitzi, iro kantacha irijatzi Pawa shintsitakagaanari, kantatsi noñaagayitaimiro tsikarika oiyitari.

⁵ Iiro pikinkishiritakowaitashitana tii nimapirowainitzi naaka, aña pinkinkishiritakotawaty. ¿Mapirowaitanrima pikantaka iiroka pikimisantai? ¿Tiima piyotaiyini inampishiritantaimi Cristo? Aritaki okantari, tiirika, aamaashitya tii pimapirowainitzi iiroka.

⁶ Niyopirotatataitzi, aririka piñaawakina janta, iiro pikantawakina: "Kaari mapirowaitaniri jirika".

⁷ Nokowakotziri Pawa, ari onkantya iiro noñaakotantapaakimiro pikinakaashitani. Tii iro nokantantzimirori jiroka nonkowashiwaitapaaty nonkimitakotapaatyari mapirowaitaniri. Aña nokowapirotaitatatzি pantayitairo okaatzi tampatzikatatsiri. Irootaki nokowakiri, onkantawitya otzikaawakinami, iiro noñaagantzimiro noshintsinka nowasankitaapaakimi, iro niyotakaantapirotimiri naakataki mapirowaitaniri.

⁸ Tii nokowiro naaka noñaagantashiwaityawo noshintsinka, iro owatsipiro aririka nonkowimi namatawitantimi. Apa nokowi noñaagantataitiro onkantya jiyotakoyiitanyaawori tyaaryoori.

⁹ Aritaki nonthaamintaty aririka noñaakimi paawiyawaishiritanai, onkantawitatya iikiro inkimitakaantaitatyinami naaka kaari aawiyawaitaniri. Iro namanamanaatakopi-intakari, onkantya piñaantyaawori iirokaiti pothotyiiro paawiyashiripirotaniti.

¹⁰ Irootaki notyaantantzimirori osankinarintsi, tiira nosaikimoyitatziimi iirokaiti janta, ari onkantya iiro nowatsimaawaitantapaakimi paata. Tima iri Awinkathariti owakinari onkantya niwitsikashiritakaantantyaari, tii jowana nowaaripiroshiriwaitanti.

Iwiyaantawori withataantsi

¹¹ Iyikiiti, jiroka iwiyaantawori nonkantimiri: Pinkimoshiritaiyini. Pothotyaayitairo paawiyashiriwaiyitai. Pinthaamintashiriyitai. Paapatziyawakaiyitaiya. Kamiitha pisaikeyitai. ¡Iri Pawa nampishiriyitimini, itakotantaniri jinatzi, iri saikakaantatsiri kamiitha!

¹² Itako pinkantya piwithatawakaanaiya janta.

¹³ Jiwithatsitzimi ijijatzi oitishiritaari nampitawori jaka.

¹⁴ ¡Onkamintha inishironkawaitaimi Awinkathariti Jesucristo! ¡Onkamintha jitakowaiyitaimi Pawa! ¡Onkamintha inkantakaiyaawo Tasorintsinkantsi paapatziyawakaantaiyaari! Ari onkantyaari.

**KAMIITHARI ŅAANTSİ
New Testament in Ajyíninka Apurucayali
(PE:cpc:Ajyíninka Apurucayali)**

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ajyíninka Apurucayali

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ajyíninka Apurucayali [cpc], Peru

Copyright Information

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ajyíninka Apurucayali

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 30 Dec 2021
f6359b3a-1ee9-58fb-a9df-96f6fcc0ffa5